

System emerytalny w Polsce może znów być przejrzysty i wiarygodny

Polski system emerytalny był przejrzysty i wiarygodny dla uczestników, ale obecnie taki nie jest. Zmiany, które zaszły w strukturze jego finansowania od 2010 r. skutkują m.in. ograniczeniem zaufania Polaków do instytucji w systemie emerytalnym. Wystarczą cztery działania, aby zmienić tę sytuację – wynika z raportu naukowców SGH „Efektywność i przejrzystość systemu emerytalnego z uwzględnieniem OFE”.

– Kierując się poczuciem społecznej odpowiedzialności dzielimy się naszą ekspertyzą nt. obecnego stanu systemu emerytalnego. Chcemy, by rekomendacje przeglądu emerytalnego zostały wypracowane w oparciu o szeroką i dogłębną analizę z partnerskim udziałem wszystkich interesariuszy systemu – tłumaczy Małgorzata Rusewicz, prezes IGTE.

W raporcie sformułowano rekomendacje, których wdrożenie może przyczynić się do przywrócenia przejrzystości i efektywności systemu emerytalnego oraz rozwoju tych jego cech. Naukowcy wskazują, że jednocześnie konieczne będzie podjęcie działań na rzecz rozwoju edukacji publicznej w tym obszarze.

Po pierwsze, ważne jest całościowe spojrzenie na system emerytalny, obejmujące wszystkie komponenty obowiązkowego systemu emerytalnego. Odrębne traktowanie kont w ZUS i kont w OFE w przekazie do osób ubezpieczonych prowadzi do błędnego postrzegania ekspozycji oszczędności emerytalnych na ryzyko inwestycyjne oraz zmienności wartości tych oszczędności. Zachowując odrębność części niefinansowej (ZUS-owskiej) i finansowej (OFE-owskiej) systemu emerytalnego, można i należy połączyć informację o stanie kont emerytalnych tak, aby zawierała ona podsumowanie informacji o całości aktywów emerytalnych.

Po drugie, w odniesieniu do kapitałowej części II filara należy rozważyć wprowadzenie do systemu emerytalnego zewnętrznych benchmarków, które pozwolą na pełniejsze porównanie efektywności inwestycyjnej funduszy. Brak tego typu narzędzi ogranicza możliwości oceny ich rzeczywistej efektywności i może prowadzić do nieuzasadnionego braku zaufania do tej części systemu.

Po trzecie, należy zmienić język komunikacji instytucji systemu emerytalnego z Polakami. Analiza języka komunikatów wskazuje, że przeciętny Polak może mieć trudności ze zrozumieniem informacji dotyczących konta emerytalnego. Wyniki badań poziomu rozumienia tekstu w ramach Międzynarodowego Badania Kompetencji Osób Dorosłych (PIAAC) wskazują, że znacząca część Polaków ma trudności ze zrozumieniem prostych informacji. Brak zrozumienia prowadzi do rosnącego braku zaufania do systemu emerytalnego.

Po czwarte, należy dążyć do stabilizacji przepisów dotyczących systemu emerytalnego, tak aby zwiększyć zaufanie do stosowanych rozwiązań i funkcjonowania tego systemu w dłuższej perspektywie.

Raport „Efektywność i przejrzystość systemu emerytalnego z uwzględnieniem OFE” został przygotowany przez Polish Pension Group SGH na zlecenie IGTE.